

**Bryssel den 17 december 2024
(OR. en)**

16983/24

**ELARG 189
COWEB 218
COEST 750**

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Ärende:	Rådets slutsatser om utvidgningen

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om utvidgningen som godkändes av rådet den 17 december 2024.

RÅDET (ALLMÄNNA FRÅGOR)

RÅDETS SLUTSATSER OM UTVIDGNINGEN

1. Rådet noterar kommissionens meddelande av den 30 oktober 2024 om EU:s utvidgningspolitik, inbegripet rapporterna om Albanien, Bosnien och Hercegovina, Georgien, Kosovo*, Montenegro, Nordmakedonien, Republiken Moldavien (*Moldavien*), Serbien, Turkiet och Ukraina.
2. Rådet bekräftar sitt engagemang för utvidgningen i linje med den **förnyade konsensus** om utvidgning som godkändes av Europeiska rådet i december 2006, senare slutsatser av rådet och Europeiska rådet samt **EU:s strategiska agenda 2024–2029 från juni 2024**. I linje med tidigare rådsslutsatser och inom ramen för de politiska kriterier som angavs i Köpenhamn bekräftar rådet behovet av rättvisa och rigorösa villkor, principen om egna meriter samt reverserbarhet. Rådet understryker vikten av att säkerställa att EU kan bibehålla och fördjupa sin egen utveckling, inbegripet sin kapacitet att integrera nya medlemmar. Rådet välkomnar den nya dynamiken i utvidgningsprocessen och understryker behovet av att partnererna tar egenansvar och visar trovärdigheten i sina åtaganden och sin politiska vilja genom att genomföra nödvändiga reformer och göra påtagliga framsteg med de grundläggande principerna.

* Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/1999 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

3. Utvidgningen är en **geostrategisk investering i fred, säkerhet, stabilitet och välstånd**. Den driver på förbättringar av de europeiska medborgarnas ekonomiska och sociala villkor, minskar skillnaderna mellan länderna och måste främja de värden som unionen bygger på. EU:s utvidgning kommer att medföra långtgående socioekonomiska fördelar för dess nuvarande och framtida medlemmar. Både EU och de framtida medlemsstaterna måste vara redo inför en ytterligare utvidgning av unionen. De länder som vill bli medlemmar måste intensifiera sina reformansträngningar, särskilt på rättsstatsområdet, i linje med anslutningsprocessens meritbaserade karaktär och med hjälp från EU. Samtidigt måste EU lägga den grund och göra de reformer som krävs internt, såsom anges i Granadaförklaringen. Detta kommer att göra EU och den europeiska suveräniteten starkare.
4. Rysslands anfällskrig mot Ukraina understryker vikten av utvidgningen som en strategisk prioritering för EU. Rådet **bekräftat** sitt fullständiga och otvetydiga engagemang för **västra Balkans, Ukrainas och Moldaviens utsikter till EU-medlemskap**. Turkiet är fortfarande ett kandidatland och en central partner på många områden av gemensamt intresse. Rådet erinrar om att den georgiska regeringens agerande äventyrar Georgiens väg mot Europa och gör att anslutningsprocessen i praktiken avstannar, bekräftar EU:s orubbliga solidaritet med det georgiska folket och dess beredvillighet att fortsätta att stödja georgierna på deras väg mot Europa och beklagar den georgiska regeringens uttalande nyligen om att avbryta EU-anslutningsprocessen fram till 2028.
5. Att respektera och förbinda sig att främja de värden som EU bygger på och fullgöra de skyldigheter som krävs för EU-medlemskap fortsätter att vara av väsentlig betydelse för alla partner som vill ansluta sig. Bestående och oåterkalleliga reformresultat i fråga om de **grundläggande principerna**, inbegripet rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna, de demokratiska institutionernas funktion, den offentliga förvaltningen och de ekonomiska kriterierna fortsätter att vara de centrala riktmärken mot vilka framstegen på vägen mot EU-medlemskap bedöms. Kommissionens rekommendationer på dessa områden bör hanteras som en prioriterad fråga.

6. Rådet upprepar att **rättsstatsprincipen** är ett av de grundläggande värden som EU bygger på, en avgörande aspekt av demokratisk omvandling och ett absolut villkor för framsteg på vägen mot EU-medlemskap.
7. Skyddet av de **grundläggande rättigheterna** står i centrum för EU:s värden. Rådet kommer att fortsätta att noggrant övervaka parternas framsteg på detta område och erinrar om att trovärdiga åtgärder för att ta itu med rapporterade brister är en övergripande prioritering. I detta sammanhang understryker rådet den särskilda vikten av att upprätthålla barnets rättigheter liksom rättigheterna för och icke-diskriminerande behandling av personer som tillhör minoriteter och personer i utsatta situationer, till exempel romer, personer med funktionsnedsättningar samt homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella (hbt-personer) och personer som tillhör nationella minoriteter. När det gäller jämställdhet upprepar rådet att kvinnors och flickors egenmakt och fullständiga åtnjutande av de grundläggande rättigheterna måste säkerställas. Rådet erinrar om att yttrandefriheten, skyddet av journalister, mediefriheten och mediepluralismen är centrala fundament i ett demokratiskt samhälle som de partner som vill bli medlem måste säkerställa. Att säkerställa en gynnsam miljö och en starkare roll för civilsamhällesorganisationer, även i reformprocessen, fortsätter också att vara inslag av väsentlig betydelse i en välfungerande demokrati. Rådet uppmanar alla partner att skyndsamt ta itu med rapporterade brister och ägna särskild uppmärksamhet åt att ta itu med systemproblem som noterats av kommissionen.
8. Rådet framhåller även att parterna måste göra hållbara framsteg i fråga om den övergripande **reformen av rättsväsendet, kampen mot korruption, inbegripet avoligarkisering, och kampen mot organiserad brottslighet**. Ett solitt genomförande av reformer och bestående resultat på dessa avgörande områden fortsätter att vara av väsentlig betydelse.
9. På västra Balkan fortsätter **goda grannförbindelser och regionalt samarbete** att vara inslag av väsentlig betydelse i utvidgningsprocessen samt i stabiliserings- och associeringsprocessen. Rådet noterar att det fortfarande krävs beslutsamma ansträngningar för att främja **försoning och regional stabilitet**. Rådet uppmanar med kraft parterna att lösa sina bilaterala tvister och problem som har sina rötter i arvet från det förflutna, i linje med internationell rätt och vedertagna principer, inbegripet avtalet om successionsfrågor.

10. Ett ytterligare stärkande av samarbetet i utrikespolitiska frågor fortsätter att vara av avgörande betydelse, och rådet förväntar sig att partnererna fullt ut ska anpassa sig till EU:s **gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik** (Gusp), inbegripet de restriktiva åtgärderna, vilket är en central aspekt av EU-integrationsprocessen och ett starkt uttryck för en partners strategiska val och plats i en värdegemenskap. EU fortsätter att stödja sina partner och ge stöd, särskilt till dem som fullt ut har anpassat sig. Att förhindra kringgående av EU:s restriktiva åtgärder, inbegripet sådana som har antagits som svar på Rysslands anfallskrig mot Ukraina, fortsätter att vara av yttersta vikt. Rådet välkomnar partnerernas fortsatta engagemang vad gäller EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP), inbegripet de flestas bidrag till EU:s uppdrag och insatser.
11. Att motverka utmaningarna med **hybridhot** är en central prioritering. EU har åtagit sig att ytterligare fördjupa samarbetet med partner, bland annat när det gäller att motverka informationsmanipulation, inbegripet desinformation. EU håller på att intensifiera arbetet med sina partner för att motverka falska ryska narrativ och desinformation om Rysslands anfallskrig mot Ukraina.
12. Att bekämpa **terrorism, våldsam extremism, radikalisering och organiserad brottslighet** fortsätter att vara av väsentlig betydelse. Rådet står fast vid sitt åtagande att ytterligare fördjupa det framgångsrika samarbetet med partner på dessa områden.
13. **Irreguljär migration** fortsätter att vara en akut utmaning som kräver fortsatt samarbete och samordning med alla partner. Rådet lovordar återigen partnererna på västra Balkan för deras konstruktiva samarbete och Turkiet för dess fortsatta ansträngningar som värd för en av världens största flyktingpopulationer.
14. Rådet understryker den avgörande betydelsen av att partnererna anpassar sin **viseringspolitik** till EU:s.

15. Rådet förväntar sig att alla partner tydligt och regelbundet ska **informera** sina befolkningar om de fördelar och skyldigheter som följer av deras respektive vägar mot EU samt om sitt eget engagemang vad gäller EU:s värden och de reformer som krävs. Samtidigt kommer EU att stärka sin strategiska kommunikation om utvidgningsprocessen.
16. När det gäller de **ekonomiska kriterierna** noterar rådet med tillfredsställelse att de flesta partnerekonomierna har uppvisat betydande motståndskraft trots Rysslands pågående anfallskrig mot Ukraina. Det är viktigt att partnererna påskyndar de struktureller reformer som krävs för en hållbar tillväxt och gör framsteg i arbetet med att uppfylla de ekonomiska kriterierna för EU-medlemskap.
17. EU kommer att fortsätta att tillhandahålla **stöd** på alla nivåer för den politiska, ekonomiska och sociala omvandlingen hos dem som vill bli medlemmar, på grundval av påtagliga framsteg med rättsstatsprincipen och socioekonomiska reformer samt partnerernas uppslutning bakom EU:s värden, regler och normer. EU kommer att fortsätta att ge betydande ekonomiskt stöd till sina partner inom ramen för instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA) och instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen samt tekniskt bistånd, särskilt genom partnersamverkan och Taix.
18. Rådet står fast vid sitt åtagande att föra partnerna närmare EU, bana väg för anslutning och ge deras medborgare konkreta fördelar redan under utvidgningsprocessen. Rådet välkomnar de framsteg som under det senaste året har gjorts med den gradvisa integrationen. Rådet kommer att fortsätta att uppmuntra ytterligare framsteg med en **gradvis integration** på ett meritbaserat och reversibelt sätt, i linje med Europeiska rådets slutsatser från 2022 och 2023 och med utgångspunkt i den reviderade utvidgningsmetoden. Gradvis integration förutsätter fortfarande relevant anpassning till EU:s regelverk. Rådet understryker vikten av att fullt ut utnyttja potentialen i befintliga rättsliga instrument. Med utgångspunkt i de framsteg som hittills har gjorts ser rådet fram emot att få granska ytterligare förslag från kommissionen.

19. Rådet välkomnar det pågående genomförandet av **tillväxtplanen för västra Balkan och Ukrainafaciliteten**, som är på god väg att tillhandahålla ekonomiskt stöd och reformbistånd utan motstycke. Rådet välkomnar de ambitiösa reformagendor och den Ukrainaplan som parterna på västra Balkan respektive Ukraina har antagit och erinrar om att ett effektivt genomförande av de reformer som anges i dessa är avgörande för utbetalningarna. Rådet välkomnar kommissionens meddelande om en ny tillväxtplan för Moldavien och det snabba antagandet av rådets förhandlingsposition för förslaget om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för Moldavien i syfte att nå en politisk överenskommelse så snart som möjligt.

MONTENEGRO

20. Rådet välkomnar de mycket positiva resultaten när det gäller fullgörandet av de långvariga reformåtagandena. Rådet lovordar regeringens **mål** att fortsätta Montenegros snabba framsteg på vägen mot EU och uppmanar alla politiska krafter att följa den ambitiösa planen för slutförandet av anslutningsförhandlingarna.
21. Rådet välkomnar de **goda framstegen** i anslutningsförhandlingarna hittills, där alla de 33 granskade kapitlen har öppnats och sex preliminärt har avslutats. Rådet lovordar särskilt Montenegro för att överlag ha uppfyllt de interimistiska riktmärkena i kapitlen 23 och 24 om rättsstatsprincipen: en viktig milstolpe som markerar början på en ny och sista fas i anslutningsförhandlingarna. Rådet uppmanar Montenegro att snabbt gå vidare med genomförandet av avslutningsriktmärkena för kapitlen 23 och 24 om rättsstatsprincipen. Rådet välkomnar det preliminära avslutandet nyligen av tre kapitel och ser fram emot att preliminärt kunna avsluta ytterligare kapitel så snart som möjligt, när villkoren har uppfyllts. Under förutsättning att Montenegro fortsätter med sina stadiga reformframsteg och uppnår resultat i de reformer som krävs står rådet redo att i rätt tid inleda förberedelserna för utarbetandet av anslutningsfördraget.

22. Rådet välkomnar Montenegros framsteg i arbetet med att återställa de **främsta rättsliga myndigheternas funktion**, påskynda och fördjupa genomförandet av centrala reformer av rättsväsendet, anta en ny strategisk ram och slutföra ett antal pågående utnämningar, genom transparenta och meritbaserade förfaranden. Dessa åtgärder bidrar till att förbättra rättsväsendets oberoende, ansvarsskyldighet, opartiskhet, integritet, effektivitet och professionalism. Rådet välkomnar utnämningen av en ny ständig ordförande för Högsta domstolen.
23. Rådet **välkomnar de goda framstegen** och uppmanar Montenegro att fortsätta sina reformansträngningar, särskilt på centrala områden som yttrande- och mediefriheten, inbegripet skyddet av journalister och **kampen mot korruption och organiserad brottslighet**, och reformer av den offentliga förvaltningen. Rådet är medvetet om de framsteg som har gjorts men uppmanar att Montenegro måste förbättra sina resultat i fråga om utredningar, åtal, slutliga fällande domar samt beslag och förverkande av tillgångar som härrör från brott, även på hög nivå. Montenegro bör också göra framsteg i arbetet med en övergripande valreform, bland annat genom att ändra sin lag om finansiering av politiska enheter så att den ligger i linje med europeiska normer, säkerställa valkommissionens oberoende och insynen i röstlängden.
24. Rådet erkänner de goda framsteg som har gjorts med migrationshantering men betonar behovet av en fullständig anpassning till **EU:s viseringspolitik** och en förstärkning av gränskontrollkapaciteten.
25. När det gäller de **ekonomiska kriterierna** välkomnar rådet den starka återhämtningen och stadiga tillväxten i ekonomin, bank- och finanssektorernas stabilitet och förbättringen av arbetsmarknaden. Rådet uppmanar Montenegro att genomföra nödvändiga strukturreformer och bland annat minska den offentliga skulden och fortsätta ansträngningarna för att stärka den finanspolitiska styrningen och transparensen.

26. Rådet noterar att **goda grannförbindelser** och regionalt samarbete fortsätter att vara inslag av väsentlig betydelse i utvidgningsprocessen samt i stabiliserings- och associeringsprocessen.
27. Rådet lovordar med kraft Montenegro för dess konsekventa samarbete i utrikespolitiska frågor och dess orubbliga och långvariga fullständiga anpassning till **EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik**, även i fråga om EU:s restriktiva åtgärder, vilket sänder en stark signal om Montenegros strategiska engagemang vad gäller vägen mot EU. Det välkomnar också Montenegros fortsatta aktiva deltagande i EU-uppdrag och EU-insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP).

SERBIEN

28. Rådet välkomnar att Serbien har bekräftat EU-integrationen som sitt strategiska mål men understryker vikten av att Serbien visar en stark politisk vilja och konsekvens i genomförandet av EU-relaterade reformer och kommunicerar om EU på ett objektiva och otvetydigt sätt.
29. Rådet välkomnar de **övergripande framsteg** som hittills gjorts i anslutningsförhandlingarna, där 22 av 35 förhandlingskapitel har öppnats och två preliminärt har avslutats. Rådet erinrar om att Serbiens framsteg med rättsstatsprincipen och normaliseringen av förbindelserna med Kosovo även fortsättningsvis kommer att avgöra den övergripande takten i anslutningsförhandlingarna.
30. Rådet uppmanar Serbien att visa mer **politisk vilja** genom att ytterligare påskynda reformerna och uppvisa konkreta och påtagliga resultat när det gäller de **grundläggande principerna**, särskilt genom att fortsätta att fokusera på att uppfylla de interimistiska riktmärkena i kapitlen 23 och 24 om rättsstatsprincipen. Rådet noterar antagandet av den nya strategin mot korruption och förordningarna för de lagar genom vilka de konstitutionella ändringarna genomförs. Rådet noterar med tillfredsställelse vissa framsteg i kampen mot korruption men noterar begränsade framsteg med rättsväsendet och kampen mot organiserad brottslighet och upprepar att det finns ett behov av att intensifiera ansträngningarna på dessa områden, bland annat genom att uppnå resultat med effektiva utredningar, åtal, slutliga fällande domar samt frysning och förverkande av tillgångar som härrör från brott, även på hög nivå.

31. Rådet upprepar sin oro över bristen på framsteg med att förbättra **yttrandefriheten** och **mediernas oberoende** och uppmanar Serbien att genomföra den antagna medielagstiftningen och säkerställa att denna ytterligare anpassas till EU:s regelverk och normer samt aktivt förebygga och ta itu med alla former av desinformation och utländsk informationsmanipulation i alla mediekkanaler. Rådet uppmanar också Serbien att säkerställa en gynnsam miljö och en starkare roll för civilsamhällesorganisationer.
32. Serbien måste också fortsätta att ägna särskild uppmärksamhet åt frågan om full respekt för de **grundläggande rättigheterna**, inbegripet skydd av de mest utsatta grupperna, samt icke-diskriminerande behandling av personer som tillhör minoriteter i hela Serbien.
33. När det gäller de **ekonomiska kriterierna** välkomnar rådet Serbiens goda beredskap när det gäller utvecklingen av en fungerande marknadsekonomi och uppmanar Serbien att fortsätta ansträngningarna för att förbättra sin kapacitet att hantera konkurrenstrycket och marknadskrafterna inom unionen och att genomföra de nödvändiga strukturreformerna. Rådet välkomnar också Serbiens fördjupade samarbete med EU, särskilt det strategiska partnerskapet om hållbara råvaror.
34. Rådet är medvetet om kommissionens bedömning att Serbien bibehåller sin beredskapsnivå för öppningsriktmärkena i **kluster 3** (Konkurrenskraft och inkluderande tillväxt). Rådet kommer att återkomma till frågan om öppnandet av kluster 3 på grundval av betydande ytterligare framsteg från Serbiens sida, särskilt i enlighet med de områden som nämns i punkt 29 och i linje med förhandlingsramen, jämfört med bedömningen i 2024 års utvidgningsrapport.
35. Rådet välkomnar att Serbien har stått fast vid sitt åtagande inom en rad **regionala samarbetsinitiativ** och uppmanar Serbien att ytterligare stärka **goda grannförbindelser** och bidra till stabilitet och försoning med alla partner i regionen.

36. Rådet fortsätter att understryka vikten av meningsfullt regionalt samarbete vid den **inhemska hanteringen av krigsförbrytelser** samt av att man når en lösning i återstående ärenden om försvunna personer och fullt ut samarbetar med internationella avvecklingsmekanismen för brottmålstribunaler. Dömda krigsförbrytare får inte ges något stöd och stöd får inte heller ges åt att deras brott förhålligas eller förnekas.
37. Rådet erinrar om att välfungerande demokratiska institutioner är en grundläggande del av EU-anslutningsprocessen och noterar rapporterna från Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)/Kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) om **valen** i december 2023 och juni 2024. Mot bakgrund av dessa slutsatser krävs det påtagliga förbättringar och ytterligare reformer i valprocessen. Rådet uppmanar med kraft Serbien att ta itu med de rekommendationer som framförts av OSSE/ODIHR och Europarådets organ, inbegripet dem som rör viktiga aspekter av valprocessen.
38. Rådet lovordar Serbien för att i avsevärd utsträckning ha bidragit till hanteringen av blandade migrationsströmmar mot EU och fortsätter att betona behovet av ytterligare framsteg med asylförfaranden och en fullständig anpassning till EU:s **viseringspolitik**.
39. Rådet upprepar sin starka förväntan om att Serbien som en ytterst prioriterad fråga ska intensifiera sina ansträngningar för en fullständig anpassning till ståndpunkterna och de restriktiva åtgärderna inom ramen för **EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik**, inbegripet i fråga om Ryssland och Belarus. Rådet uppmanar också de serbiska myndigheterna att avstå från handlingar och uttalanden mot EU:s ståndpunkter i utrikespolitiska frågor och andra strategiska frågor. Rådet välkomnar Serbiens humanitära och övriga bistånd till Ukraina och uppmanar Serbien att fortsätta sitt goda samarbete med EU för att förhindra kringgående av EU:s restriktiva åtgärder. Rådet välkomnar Serbiens fortsatta aktiva deltagande i och viktiga bidrag till EU-uppdrag och EU-insatser inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

40. Serbien och Kosovo måste varaktigt verka för nedtrappning, avstå från ensidiga och provokativa åtgärder som kan leda till spänningar och våld och undvika splittrande retorik. Rådet förväntar sig att både Serbien och Kosovo på ett samordnat sätt ska finna en hållbar lösning på situationen i norra Kosovo som garanterar säkerhet, trygghet och deltagandedemokrati för alla medborgare. Rådet erinrar om Serbiens skyldigheter att upprätthålla dialogavtal under lagstiftningsprocessen.
41. Rådet upprepar sitt starka fördömande av de våldshandlingar som protesterande kosovoserber utförde mot medborgare, KFOR-trupper, brottsbekämpande myndigheter och medier den 29 maj 2023 och den våldsamma attacken mot Kosovos polis den 24 september 2023 i norra Kosovo. Det finns ingenting som motiverar våld. Rådet upprepar sina förväntningar om att Serbien fullt ut ska samarbeta och vidta alla nödvändiga åtgärder för att gripa och skyndsamt ställa förövarna av 2023 års attacker inför rätta. Rådet understryker behovet av fullständig ansvarsskyldighet och beklagar djupt att Serbien inte har vidtagit tillräckliga åtgärder i detta avseende.
42. Rådet noterar Serbiens uppmaning i september 2024 om att kosovoserber ska delta i framtida val i Kosovo och att kosovoserber ska återintegreras i alla de institutioner i Kosovo som de lämnade under 2022. Rådet upprepar sin förväntan om att de snabbt, i tid och utan några förbehåll från Serbiens sida ska återintegreras, i enlighet med dialogavtalen och med full respekt för Kosovos rättsliga ram.
43. Rådet förväntar sig att Serbien i god tro ska delta i den **EU-stödda dialogen** och nå ett övergripande rättsligt bindande avtal med Kosovo om en normalisering av förbindelserna i enlighet med internationell rätt och EU:s regelverk utan ytterligare dröjsmål. En normalisering av förbindelserna och ett genomförande av deras åtaganden inom ramen för dialogen är väsentliga förutsättningar på båda parter väg mot Europa, och i avsaknad av framsteg riskerar båda att gå miste om viktiga möjligheter.

44. Rådet välkomnar att Serbien och Kosovo nyligen har bekräftat sitt åtagande för en **normalisering av förbindelserna mellan sig** och utlovat ett konstruktivt engagemang i processen att snabbt föra denna framåt. Det välkomnar också ingåendet av handelsavtalet om elförsörjning i norra Kosovo i december 2023 och det ömsesidiga erkännandet av registreringsskyltar i januari 2024.
45. Rådet upprepar att avtalet om vägen till en normalisering av förbindelserna mellan Kosovo och Serbien och dess genomförandebilaga, som antogs i februari respektive mars 2023, måste respekteras fullt ut och genomföras så snart som möjligt utan förbehåll, som alla EU-relaterade åtaganden tillsammans med andra utestående åtaganden som har gjorts inom ramen för den EU-stödda dialogen, under ledning av den höga representanten och med stöd av EU:s särskilda representant. Detta inbegriper inrättandet av förbundet för kommuner med serbisk majoritet på grundval av det utkast till stadga som EU:s samordnare har lagt fram för parterna. Serbien förväntas inleda erkännandet av Kosovos dokument och symboler i linje med artikel 1 i avtalet om vägen till en normalisering. Rådet upprepar att statusen för Serbienstödda strukturer och tjänster enligt planerna ska klargöras i linje med de avtal som nås i den EU-stödda dialogen och Kosovos lagstiftning.
46. Rådet erinrar om att riktmärkena i **kapitel 35** i Serbiens anslutningsförhandlingar har ändrats så att de återspeglar Serbiens skyldigheter som avses i avtalet om vägen till en normalisering och dess genomförandebilaga.

ALBANIEN

47. Rådet välkomnar öppnandet av klustret för grundläggande principer med Albanien vid **anslutningskonferensen** den 15 oktober 2024 och öppnandet nyligen av klustret yttre förbindelser. Rådet lovordar regeringens mål att fortsätta Albaniens framsteg på vägen mot EU, uppmanar alla politiska krafter att följa den ambitiösa planen för slutförandet av anslutningsförhandlingarna och ser fram emot att kunna öppna ytterligare förhandlingskluster så snart som möjligt, när villkoren har uppfyllts.

48. Rådet noterar att den politiska polariseringen fortsätter att påverka **parlamentets** verksamhet och erinrar om att en inkluderande och konstruktiv politisk dialog i landet fortfarande är av avgörande betydelse för framsteg med EU-relaterade reformer.
49. Rådet välkomnar de reformframsteg som har gjorts, särskilt när det gäller **de grundläggande principerna och rättsstatsprincipen**. Rådet noterar med tillfredsställelse Albaniens fortsatta genomförande av reformen av rättsväsendet, som måste konsolideras och leda till ytterligare förbättringar av rättsväsendets opartiskhet, oberoende och professionalism. Rådet välkomnar också framstegen i granskningsprocessen, särskilt slutförandet av handläggningen av ärenden i första instans, och uppmanar Albanien att slutföra hela processen i god tid. Rådet upprepar att författningsdomstolens bindande beslut bör respekteras och genomföras fullt ut. Rådet noterar med tillfredsställelse de goda resultat som uppnåtts av den särskilda strukturen för bekämpning av korruption och organiserad brottslighet (SPAK) och dess domstolar, bland annat i fall av korruption på hög nivå, och det goda samarbetet med EU:s och medlemsstaternas brottsbekämpande organ. Detta bör fortsätta, inbegripet samarbetet om finansiella utredningar. Det behövs också stärkta kontroller och konsoliderad kapacitet för skydd av EU:s ekonomiska intressen. Rådet erinrar om vikten av att fortsätta ansträngningarna för solida resultat i kampen mot organiserad brottslighet och korruption, även på hög nivå. Rådet välkomnar de framsteg som har gjorts inom reformen av den offentliga förvaltningen och uppmanar Albanien att fortsätta genomförandet.

50. Rådet uppmanar Albanien att fortsätta att stärka skyddet av de **grundläggande rättigheterna**, inbegripet skyddet av rättigheterna för personer som tillhör minoriteter, och noterar med oro att inga framsteg har gjorts med mediefriheten och yttrandefriheten och rättigheterna för personer som tillhör minoriteter. Albanien måste intensifiera sina ansträngningar för att stärka mediernas oberoende och mångfald genom att öka insynen i ägandet av medier och säkerställa en trygg och säker miljö för journalister. Rådet erinrar om EU:s gemensamma ståndpunkt om kluster 1, välkomnar antagandet av sekundärlagstiftningen om minoriteter och noterar Albaniens åtaganden att snabbt senast i slutet av året anta samt genomföra de återstående förordningarna, som rör 2017 års ramlag om skydd av personer som tillhör nationella minoriteter, i linje med europeiska normer och med deltagande av alla berörda parter. I samma anda uppmuntrar rådet genomförandet av en omfattande marksektorsreform och befastandet av äganderätter på ett transparent sätt. Det civila samhällets roll måste stärkas ytterligare och meningsfulla samråd stärkas.
51. När det gäller **valreformer** understryker rådet behovet av att ta itu med de återstående rekommendationerna från OSSE/ODIHR och Venedigkommissionen på ett inkluderande sätt och i god tid.
52. Rådet erkänner de framsteg som har gjorts med **migration** och gränsförvaltning men betonar behovet av ytterligare framsteg när det gäller asylförfaranden och en fullständig anpassning till EU:s viseringspolitik.
53. När det gäller de **ekonomiska kriterierna** välkomnar rådet Albaniens goda beredskap när det gäller utvecklingen av en fungerande marknadsekonomi och uppmanar Albanien att fortsätta ansträngningarna för att förbättra sin kapacitet att hantera konkurrenstrycket och marknadskrafterna inom unionen och att genomföra nödvändiga strukturreformer.
54. Rådet välkomnar Albaniens fortsatta konstruktiva engagemang inom regionalt samarbete. Rådet noterar att **goda grannförbindelser** och regionalt samarbete fortsätter att vara inslag av väsentlig betydelse i utvidgningsprocessen samt i stabiliserings- och associeringsprocessen.

55. Rådet lovordar med kraft Albanien för dess konsekventa samarbete i utrikespolitiska frågor och särskilt dess orubbliga och långvariga fullständiga anpassning till **EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik**, även i fråga om EU:s restriktiva åtgärder, vilket sänder en stark signal om Albanien strategiska engagemang vad gäller vägen mot EU. Rådet välkomnar också Albanien fortsatta aktiva deltagande i EU-uppdrag och EU-insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken och det nya säkerhets- och försvarspartnerskapet mellan EU och Albanien, som banar väg för ökat samarbete på viktiga områden.

NORDMAKEDONIEN

56. Rådet välkomnar att den nya regeringen i Nordmakedonien har förklarat EU-integrationen vara sitt strategiska mål men erinrar om sina slutsatser från juli 2022 och noterar att Nordmakedonien ännu inte har slutfört **de konstitutionella ändringar** som landet har åtagit sig att göra. Rådet upprepar Europeiska rådets uppmaning till Nordmakedonien **att påskynda slutförandet** av dessa ändringar och bekräftar sin beredvillighet att utan ytterligare förseningar eller ytterligare politiska beslut sammankalla ännu en regeringskonferens så snart Nordmakedonien har omsatt sitt åtagande, i enlighet med sina interna förfaranden. Därefter står rådet redo att öppna det första förhandlingsklustret så snart som möjligt, i linje med förhandlingsramen.
57. Rådet uppmanar alla parter i **parlamentet** att säkerställa partiöverskridande samarbete, med fokus på att föra genomförandet av EU-relaterade reformer framåt.

58. Rådet välkomnar Nordmakedoniens beredskap på viktiga områden. Det noterar att det fortfarande krävs permanenta och beslutsamma åtgärder för att påskynda genomförandet av EU-relaterade reformer, särskilt när det gäller de **grundläggande principerna och rättsstatsprincipen** där endast begränsade framsteg har gjorts. Rådet upprepar att Nordmakedonien måste uppnå resultat när det gäller rättsväsendets oberoende, professionalism, effektivitet och opartiskhet och reformen av den offentliga förvaltningen. Domarrådet måste stärkas i linje med rekommendationerna från 2023 års EU-granskningsuppdrag. Kampen mot korruption och organiserad brottslighet måste stärkas. Rådet är fortfarande allvarligt oroat över ändringarna i brottsbalken, som påverkar ett stort antal fall av korruption på hög nivå. Rådet uppmanar Nordmakedonien att anta en ny brottsbalk i linje med EU:s regelverk och internationella normer. Rådet upprepar också sin uppmaning till Nordmakedonien om att ytterligare stärka de **grundläggande rättigheterna**, inbegripet rättigheterna för personer som tillhör minoriteter eller befolkningsgrupper, mediefriheten och yttrandefriheten.
59. Rådet välkomnar att de parlaments- och presidentval som nyligen hölls 2024 präglades av konkurrens men noterar att det krävs ytterligare framsteg med **valreformen**, inbegripet hanteringen av de återstående rekommendationerna från OSSE/ODIHR och Venedigkommissionen.
60. Rådet lovordar Nordmakedonien för dess fortsatta goda samarbete när det gäller **migrationshantering**, gränsförvaltning och anpassning till EU:s viseringspolitik.
61. När det gäller de **ekonomiska kriterierna** välkomnar rådet Nordmakedoniens goda beredskap och vissa framsteg som Nordmakedonien har gjort med utvecklingen av en fungerande marknadsekonomi och uppmanar Nordmakedonien att fortsätta ansträngningarna för att förbättra sin kapacitet att hantera konkurrenstrycket och marknadskrafterna inom unionen och att genomföra nödvändiga strukturreformer.

62. Rådet noterar att **goda grannförbindelser** och regionalt samarbete fortsätter att vara inslag av väsentlig betydelse i utvidgningsprocessen samt i stabiliserings- och associeringsprocessen. Rådet erinrar om vikten av att uppnå påtagliga resultat och av att i god tro genomföra bilaterala avtal, inbegripet Prespa-avtalet med Grekland och fördraget om vänskap, god grannsämja och samarbete med Bulgarien i linje med förhandlingsramen.
63. Rådet lovordar med kraft Nordmakedonien för dess konsekventa samarbete i utrikespolitiska frågor och särskilt dess orubbliga och långvariga fullständiga anpassning till **EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik**, även i fråga om EU:s restriktiva åtgärder, vilket sänder en stark signal om Nordmakedoniens strategiska engagemang vad gäller vägen mot EU. Rådet välkomnar också Nordmakedoniens fortsatta aktiva deltagande i EU-uppdrag och EU-insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik och det nya säkerhets- och försvarspartnerskapet mellan EU och Nordmakedonien, som banar väg för ökat samarbete på viktiga områden.

BOSNIEN OCH HERCEGOVINA

64. Rådet välkomnar Europeiska rådets **beslut** av den 21–22 mars 2024 om **att inleda anslutningsförhandlingar** med Bosnien och Hercegovina, med utgångspunkt i kommissionens rekommendation av den 12 mars 2024. Rådet ser fram emot att Bosnien och Hercegovina vidtar alla relevanta åtgärder som anges i kommissionens rekommendation av den 12 oktober 2022, så att rådet kan anta förhandlingsramen så snart som dessa villkor har uppfyllts. Ytterligare ansträngningar krävs för att uppfylla de 14 centrala prioriteringar som anges i kommissionens yttrande om dess ansökan om EU-medlemskap, som godkändes av rådet 2019, och med beaktande av Europeiska rådets slutsatser från juni 2022.

65. Rådet välkomnar det politiska ledarskapets engagemang, som har gett påtagliga resultat och bidrog till beslutet i mars om att inleda anslutningsförhandlingar, men beklagar att reformdynamiken sedan dess har avstannat. Rådet uppmanar alla politiska aktörer att förnya landets fokus på att göra framsteg på vägen mot EU och att vidta beslutsamma åtgärder för att genomföra de nödvändiga reformerna. Bosnien och Hercegovina bör utse en chefsförhandlare och en nationell IPA-samordnare inom ramen för instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III) samt utarbeta ett nationellt program för antagande av EU:s regelverk. Rådet erinrar om vikten av att säkerställa att alla antagna lagar överensstämmer med EU:s regelverk och europeiska normer, inbegripet Venedigkommissionens rekommendationer.
66. Rådet välkomnar att de lokala val som den 6 oktober 2024 hölls i Bosnien och Hercegovina på grundval av den statliga vallagen präglades av konkurrens och sköttes på ett effektivt sätt och att man tog itu med vissa sedan länge gällande rekommendationer från ODIHR. Bosnien och Hercegovina måste med hänsyn till de **institutionella mekanismer** som fastställdes i fredsavtalet i Dayton genomföra ytterligare konstitutionella reformer och valreformer för att säkerställa jämlikhet och icke-diskriminering för alla medborgare, särskilt genom att tillämpa den rättspraxis som utvecklats i samband med Sejdić–Finci-målet och därmed sammanhängande rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Rådet upprepar att det efterlyser en inkluderande process för begränsade konstitutionella reformer och valreformer, genom en verklig dialog och i linje med europeiska normer för att undanröja alla former av ojämlikhet och diskriminering i valprocessen. Rådet erinrar också om att flera av författningsdomstolens beslut ännu inte har verkställts fullt ut. Inga åtgärder bör vidtas som skulle göra genomförandet av dessa avgöranden svårare eller ytterligare fördjupa splittringen.
67. Rådet bekräftar sitt **entydiga åtagande** om EU-perspektivet för Bosnien och Hercegovina som ett odelat, enat och suveränt land. Rådet uppmanar enträget alla politiska aktörer i Bosnien och Hercegovina att avstå och avhålla sig från provokativ splittrande retorik och handlingar, bland annat att ifrågasätta landets suveränitet, enhet och territoriella integritet, att respektera principerna om jämlikhet och icke-diskriminering av alla medborgare som tillhör alla konstituerande folk och andra, och att upphöra att lovprisa dömda krigsförbrytare och att aktivt främja försoning.

68. Rådet är fortfarande allvarligt oroat över lagstiftning och initiativ i enheten Republika Srpska som står i strid mot Bosnien och Hercegovinas väg mot EU, däribland separatistisk retorik och ifrågasättande av landets konstitutionella ordning. Bosnien och Hercegovinas suveränitet, territoriella integritet, konstitutionella ordning, inbegripet författningsdomstolens beslut, och landets internationella rättskapacitet måste respekteras. Allt agerande som går emot dessa principer kommer att få allvarliga konsekvenser.
69. Rådet noterar de begränsade framsteg som har gjorts inom rättsväsendet, särskilt antagandet av de integritetsrelaterade ändringarna i lagen om det höga domar- och åklagarrådet, men understryker behovet av att stärka **rättsstatsprincipen**, bland annat genom att anta den nya lagen om det höga domar- och åklagarrådet, och lagen om domstolar. Författningsdomstolens beslut måste respekteras fullt ut.
70. Rådet noterar att begränsade ansträngningar har gjorts i fråga om de **grundläggande rättigheterna** och upprepar sin uppmaning till Bosnien och Hercegovina att avsevärt intensifiera ansträngningarna i detta avseende. Rådet noterar att inga framsteg har gjorts när det gäller yttrande- och mediefriheten och skyddet av journalister och uppmanar Bosnien och Hercegovina att säkerställa full respekt för, skydd och främjande av mötes-, förenings- och yttrandefriheten och att avstå från ytterligare åtgärder som inverkar negativt på deras utövande.
71. Rådet noterar med tillfredsställelse att vissa framsteg har gjorts i **kampen mot korruption och organiserad brottslighet**, särskilt antagandet av lagarna om förebyggande av intressekonflikter och om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt undertecknandet av avtalet med Eurojust om rättsligt samarbete med EU. Rådet uppmanar Bosnien och Hercegovina att vidta ytterligare beslutsamma åtgärder på dessa områden, bland annat genom att uppvisa resultat i fråga om utredningar och fällande domar, även på hög nivå, och anta lagen om skydd av personuppgifter.

72. När det gäller de **ekonomiska kriterierna** uppmanar rådet Bosnien och Hercegovina att förbättra sin kapacitet att hantera konkurrenstrycket och marknadskrafterna inom unionen och att genomföra de nödvändiga strukturreformerna.
73. Rådet välkomnar att migrationshanteringen har fortsatt att förbättras och uppmanar landet att fullt ut anpassa sig till EU:s **viseringspolitik** och att anta lagen om gränskontroll. Rådet välkomnar att förhandlingarna om Frontex statusavtal har gått framåt och efterlyser ett snabbt undertecknande av detta.
74. När det gäller genomförandet av **tillväxtplanen** för västra Balkan uppmanar rådet enträget Bosnien och Hercegovina att utan ytterligare dröjsmål lägga fram sin reformagenda. Detta är ett grundläggande allmänt krav för eventuella utbetalningar inom ramen för faciliteten för reformer och tillväxt, och Bosnien och Hercegovina riskerar att förlora viktiga fördelar i avsaknad av framsteg.
75. EU uttrycker sin solidaritet med Bosnien och Hercegovina efter de förödande **översvämningarna** och jordskreden den 3 oktober 2024. EU tillhandahöll katastrofbistånd genom EU:s civilskyddsmekanism med deltagande av tio medlemsstater samt genom Eufor Althea. EU står redo att vid behov tillhandahålla ytterligare bistånd.
76. Rådet välkomnar förlängningen av mandatet för **Eufor Althea**, som fortsätter att spela en central roll när det gäller att hjälpa myndigheterna i Bosnien och Hercegovina att upprätthålla en trygg och säker miljö för alla medborgare.
77. Rådet upprepar vikten av fortsatt samarbete mellan **internationella aktörer** och uttrycker sitt stöd för den höga representantens och hans byrås uppdrag att genomföra 5 + 2-agendan.
78. Rådet upprepar sin uppmaning till Bosnien och Hercegovina att snabbt ratificera alla regionala **rörlighetsavtal** inom ramen för Berlinprocessen.
79. Rådet lovordar Bosnien och Hercegovinas fullständiga anpassning till **EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik**, som signalerar dess tydliga engagemang vad gäller vägen mot EU, och uppmanar det att upprätthålla det och fullt ut genomföra restriktiva åtgärder, inbegripet i fråga om Ryssland och Belarus.

KOSOVO

80. Rådet välkomnar Kosovos fortsatta **engagemang** vad gäller vägen mot Europa och därmed sammanhängande reformer. EU kommer att fortsätta att ytterligare bistå Kosovo i dess reformer och det kontinuerliga genomförandet av dessa, inbegripet de reformer som är inriktade på dess väg mot Europa. Rådet välkomnar ikraftträdandet av viseringsliberaliseringen för Kosovos medborgare.
81. Rådet noterar med tillfredsställelse vissa framsteg i **kampen mot organiserad brottslighet**, särskilt genom ökat samarbete med Europol, samtidigt som begränsade framsteg har gjorts när det gäller **kampen mot korruption** och skyddet av de **grundläggande rättigheterna**. Kosovo bör fortsätta sina ansträngningar för att säkerställa rättsväsendets ansvarsskyldighet, oberoende, effektivitet och integritet, skydda yttrandefriheten och säkerställa att lagstiftningen på dessa områden är helt anpassad till EU:s regelverk och europeiska normer. Rådet understryker vikten av att stärka den offentliga förvaltningen. Rådet uppmanar Kosovo att göra ytterligare framsteg för att på ett effektivt sätt främja de grundläggande rättigheterna. I dessa avseenden välkomnar rådet genomförandet av författningsdomstolens beslut om Dečani-klostret. Rådet noterar med tillfredsställelse att Kosovo har inrättat ett centralt sekretariat för bekämpning av könsrelaterat våld och utsett en nationell samordnare.
82. När det gäller de **ekonomiska kriterierna** välkomnar rådet de goda framsteg som Kosovo har gjort med utvecklingen av en fungerande marknadsekonomi och uppmanar Kosovo att genomföra nödvändiga strukturreformer.
83. Rådet välkomnar att parlamentsvalet i februari 2025 kommer att hållas inom ramen för Kosovos nya valram, som genomför rekommendationer från flera på varandra följande EU-valobservatörsuppdrag. Rådet uppmanar Kosovo att fortsätta att konsolidera denna ram och understryker vikten av en transparent, välförvaltd, inkluderande och konkurrenspräglad valprocess.

84. Rådet är fortfarande djupt oroat över situationen i **norra Kosovo**. Kosovo och Serbien måste varaktigt verka för nedtrappning, avstå från ensidiga och provocativa åtgärder som kan leda till spänningar och våld och undvika splittrande retorik. Rådet stöder den förstärkta närvaron av KFOR, särskilt på gränsen/gränsmarkeringen mellan Kosovo och Serbien, samt den permanenta närvaron vid bron i Mitrovica. Flera icke samordnade åtgärder från Kosovos sida, bland annat de som riktats mot Serbienstödda strukturer och tjänster som är verksamma i Kosovo, har haft negativa effekter på kosovoserber och andra befolkningsgrupper och deras tillgång till grundläggande offentliga och sociala tjänster. Rådet förväntar sig att både Kosovo och Serbien på ett samordnat sätt ska finna en hållbar lösning på situationen i norra Kosovo som garanterar säkerhet, trygghet och deltagandedemokrati för alla medborgare.
85. Rådet upprepar sitt starka fördömande av de våldshandlingar som protesterande kosovoserber utförde mot medborgare, KFOR-trupper, brottsbekämpande myndigheter och medier den 29 maj 2023 och den våldsamma attacken mot Kosovos polis den 24 september 2023 i norra Kosovo. Det finns ingenting som motiverar våld. Rådet noterar de pågående rättsliga förfarandena i Kosovo och upprepar behovet av ansvarsskyldighet.
86. Rådet fördömer attacken nyligen mot Ibër Lepenc/Ibar Lepenac-kanalen i norra Kosovo och uttrycker solidaritet med de människor som har drabbats. Rådet förväntar sig att förövarna grips och ställs inför rätta. I detta avseende uppmanar rådet alla berörda parter att fullt ut samarbeta med berörda myndigheter.
87. Rådet uppmanar Kosovo att möjliggöra återintegrering av kosovoserbiska domare, åklagare, poliser och annan personal i alla de institutioner i Kosovo som de lämnade under 2022. Rådet förväntar sig att återintegreringen sker i enlighet med dialogavtal och med full respekt för Kosovos rättsliga ram. I linje med den höga representantens uttalande på EU:s vägnar av den 3 juni har EU genomfört reversibla åtgärder gentemot Kosovo. EU kommer gradvis att häva dessa åtgärder parallellt med ytterligare steg från Kosovos sida för att trappa ned spänningarna i norr. Rådet fortsätter att följa dessa frågor.

88. Rådet beklagar att en majoritet av kosovoserberna bojkottade omröstningen om avsättning av borgmästare i april 2024. Det är av väsentlig betydelse att det hålls inkluderande lokalval i alla de fyra nordliga kommunerna, med fullt deltagande av kosovoserber utan några förbehåll. Rösträtten bör underlättas för alla berättigade medborgare. Rådet uppmanar alla kosovoserbiska ledamöter av Kosovos parlament att aktivt och konstruktivt engagera sig i parlamentets arbete.
89. Rådet förväntar sig att Kosovo i god tro ska delta i den **EU-stödda dialogen** och nå ett övergripande rättsligt bindande avtal med Serbien om en normalisering av förbindelserna i enlighet med internationell rätt och EU:s regelverk utan ytterligare dröjsmål. En normalisering av förbindelserna och ett genomförande av deras åtaganden inom ramen för dialogen är väsentliga förutsättningar på båda parter väg mot Europa, och i avsaknad av framsteg riskerar båda att gå miste om viktiga möjligheter.
90. Rådet välkomnar att Kosovo och Serbien nyligen har bekräftat sitt åtagande för en normalisering av förbindelserna mellan sig och utlovat ett konstruktivt engagemang i processen att snabbt föra denna framåt. Det välkomnar också ingåendet av handelsavtalet om elförsörjning i norra Kosovo i december 2023 och det ömsesidiga erkännandet av registreringsskyltar i januari 2024.
91. Rådet upprepar att avtalet om vägen till en normalisering av förbindelserna mellan Kosovo och Serbien och dess genomförandebilaga, som antogs i februari respektive mars 2023, måste respekteras fullt ut och genomföras så snart som möjligt utan förbehåll, som alla EU-relaterade åtaganden tillsammans med andra utestående åtaganden som har gjorts inom ramen för den EU-stödda dialogen, under ledning av den höga representanten och med stöd av EU:s särskilda representant.
92. Detta inbegriper inrättandet av förbundet för kommuner med serbisk majoritet, som inleds med att det utkast till stadga som EU:s samordnare har lagt fram för parterna utan ytterligare dröjsmål översänds till Kosovos författningsdomstol på beslut av Kosovos regering. Rådet upprepar att statusen för Serbienstödda strukturer och tjänster enligt planerna ska klargöras i linje med de avtal som nås i den EU-stödda dialogen och Kosovos lagstiftning.

93. Rådet erinrar om behovet av att ändra dagordningen för **Kosovos särskilda arbetsgrupp för normalisering** så att den återspeglar Kosovos skyldigheter som avses i avtalet om vägen till en normalisering och dess genomförandebilaga.
94. Rådet upprepar vikten av och sitt stöd för det arbete som utförs av de **specialiserade avdelningarna och den specialiserade åklagarmyndigheten för Kosovo** och understryker sin beredvillighet att bistå dem i genomförandet av deras mandat.
95. Rådet erinrar om vikten av Kosovos nära samarbete med **Eulex**-uppdraget och andra berörda internationella aktörer.
96. Rådet välkomnar de åtgärder som Kosovo har vidtagit för att fullgöra sina åtaganden i **Cefta**, bland annat genom att upphäva sitt beslut att förbjuda import av varor av serbiskt ursprung, som snabbt bör genomföras fullt ut.
97. Rådet lovordar med kraft Kosovos fördömande av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, dess fortsatta frivilliga anpassning till **EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik** och genomförande av EU:s restriktiva åtgärder, vilket är ett starkt uttryck för Kosovos strategiska val och plats i en värdegemenskap.

TURKIET

98. I linje med alla tidigare slutsatser från rådet och Europeiska rådet om förbindelserna med Turkiet framhåller rådet EU:s **strategiska intresse** av en stabil och säker miljö i östra Medelhavsområdet och av utvecklingen av samarbetsinriktade och ömsesidigt gynnsamma förbindelser med Turkiet.
99. EU bekräftar sin **beredvillighet att** på ett gradvist, proportionellt och reversibelt sätt **föra diskussioner** med Turkiet på områden av gemensamt intresse, i linje med Europeiska rådets slutsatser från april 2024 och om inte annat följer av den villkorlighet som fastställts.

100. Rådet noterar de **konkreta** åtgärder som har vidtagits i detta sammanhang, såsom anordnandet av den första högnivådialogen om handel, återinförandet av högnivådialogen om ekonomi och inbjudan till Europeiska investeringsbanken att undersöka villkoren för gradvis återupptagna kontakter på prioriterade områden, med fokus på den privata sektorn. Rådet noterar också fortsättningen på dialogerna om utrikespolitik och regionala frågor och högnivådialogerna mellan EU och Turkiet på sektorsområden av gemensamt intresse, som fastställts i tidigare slutsatser från Europeiska rådet. Turkiets eget konstruktiva engagemang kommer att vara avgörande för att de olika samarbetsområdena ska föras framåt. Europeiska unionen anser i detta sammanhang att det är särskilt viktigt att samtalen om en uppgörelse om Cypernfrågan återupptas och att framsteg görs i fråga om en stärkning av samarbetet mellan EU och Turkiet.
101. Rådet noterar **förbättringarna i förbindelserna** mellan Turkiet och Grekland och förväntar sig att de ska bli bestående. Rådet noterar nedtrappningen i östra Medelhavsområdet, vilken också måste bli bestående.
102. Rådet fortsätter att förvänta sig att Turkiet gör ett entydigt åtagande om **goda grannförbindelser** och om fredlig tvistlösning, vid behov genom hänvändelse till Internationella domstolen. Rådet upprepar, såsom framförts i alla relevanta rådsslutsatser samt i förklaringen av den 21 september 2005, att Turkiet måste fullgöra sina skyldigheter inom förhandlingsramen, bland annat ett fullständigt och icke-diskriminerande genomförande av tilläggsprotokollet till associeringsavtalet i förhållande till samtliga medlemsstater. Erkännande av alla medlemsstater är av avgörande betydelse. Turkiet måste normalisera sina förbindelser med Republiken Cypern och respektera alla EU-medlemsstaters suveränitet och territoriella integritet liksom deras suveräna rättigheter, i enlighet med EU-rätten och internationell rätt, bland annat Förenta nationernas havsrättskonvention.

103. Rådet upprepar att EU helt och hållet står bakom en **övergripande lösning på Cypernproblemet** inom FN-ramen, i enlighet med alla relevanta resolutioner från FN:s säkerhetsråd samt i linje med de principer som unionen bygger på och med regelverket. Det är fortfarande av avgörande betydelse att Turkiet åtar sig och aktivt bidrar till en sådan fredlig lösning, inbegripet dess yttre aspekter. EU välkomnar de åtgärder som FN:s generalsekreterare nyligen vidtog för att återuppta förhandlingarna om en lösning och är redo att spela en aktiv roll när det gäller att stödja alla skeden av den FN-ledda processen, med alla lämpliga medel som det har till sitt förfogande. Rådet erinrar om att Varoshas status är viktig, fördömer alla Turkiets ensidiga åtgärder som strider mot resolutionerna från FN:s säkerhetsråd och upprepar sitt krav på att de omedelbart ska upphävas. Rådet uppmanar Turkiet att respektera de relevanta resolutionerna från FN:s säkerhetsråd, särskilt resolutionerna 541, 550, 789 och 1251.
104. Rådet erinrar om rådets och Europeiska rådets slutsatser från tidigare år och Turkiets internationella åtaganden i detta sammanhang och upprepar sina allvarliga farhågor över den fortsatta och djupt oroväckande situationen när det gäller **demokratin, rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna**. Särskilt oroväckande är rättsväsendets systemiska avsaknad av oberoende och de otillbörliga påtryckningarna på rättsväsendet samt de många begränsningarna av möjligheten att uttrycka sig fritt och säkert, inbegripet mediefrihet och informationsspridning, samt avskedandet och ersättandet av demokratiskt valda borgmästare. Rådet noterar med oro att civilsamhällesorganisationer, särskilt de som arbetar med kvinnor, hbt-personer och mänskliga rättigheter, fortsätter att utsättas för påtryckningar. Rådet upprepar sin uppmaning till Turkiet att intensifiera sitt samarbete med **Europarådet** och dess berörda organ och institutioner, ta itu med deras viktigaste rekommendationer, fullt ut genomföra den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och de övriga internationella människorättsinstrument som Turkiet är part i samt verkställa alla domar från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna i enlighet med artikel 46 i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Turkiets fortsatta underlåtenhet att genomföra avgöranden från Europadomstolen väcker frågor om landets engagemang vad gäller rättsstatsprincipen och respekten för de grundläggande rättigheterna och landets internationella skyldigheter. Rådet uppmanar Turkiet att skyndsamt vända den negativa utvecklingen på alla dessa områden och på ett trovärdigt sätt ta itu med de många allvarliga brister som identifierats i kommissionens rapport.

105. När det gäller de **ekonomiska kriterierna** välkomnar rådet övergången till en mer konventionell och stramare ekonomisk politik sedan mitten av 2023. Rådet uppmanar Turkiet att fortsätta att genomföra stabilitetsinriktad makroekonomisk politik och att fortsätta att ta itu med osäkerheten över hur väl Turkiets marknadsekonomi fungerar och över den institutionella miljön och regelverket.
106. **Uttalandet från EU och Turkiet** fortsätter att vara den viktigaste ramen för samarbetet om migration och fortsätter att ge resultat. Turkiet och EU har fortsatt att samarbeta för att stödja flyktingar och värdsamhällen i Turkiet. Rådet upprepar vikten av ett fullständigt och icke-diskriminerande genomförande av uttalandet från EU och Turkiet, inbegripet gentemot Republiken Cypern, för återupptagandet av återvändanden och förebyggande av irreguljära inresor utan ytterligare dröjsmål. I detta sammanhang betonar rådet också att Turkiet fullt ut och effektivt måste genomföra återtagandeavtalet mellan EU och Turkiet och samarbeta med alla EU-medlemsstater inom rättsliga och inrikes frågor samt anpassa sig till EU:s viseringspolitik.
107. Rådet erinrar om att Turkiet måste fullgöra sina skyldigheter när det gäller genomförandet av **tullunionen EU–Turkiet** och säkerställa att den tillämpas effektivt i förhållande till samtliga medlemsstater. Rådet är medvetet om de framsteg som nyligen har gjorts när det gäller att undanröja handelshinder och avlägsna vissa restriktioner men förväntar sig att Turkiet ska fortsätta och intensifiera arbetet med att avlägsna återstående handelshinder.
108. Rådet är medvetet om de konkreta åtgärder som Turkiet har vidtagit för att stoppa **kringgåendet av EU:s sanktioner** mot Ryssland via dess territorium, vilka i lämpliga fall måste genomföras och kompletteras med ytterligare ansträngningar. Ett aktivt samarbete med EU när det gäller att förhindra och upptäcka kringgående av EU:s sanktioner, inbegripet mot varor med dubbla användningsområden, samt falsk transitering och återexport av varor till Ryssland genom mellanhänder från tredjeländer, fortsätter att vara av väsentlig betydelse. Rådet uppmanar EU:s särskilda sändebud för sanktioner att utarbeta en bedömning som beskriver resultaten av de åtgärder som Turkiet har vidtagit i detta avseende och möjliga sätt att förbättra deras effektivitet.

109. Rådet är medvetet om Turkiets viktiga roll i spannmålsinitiativet för Svarta havet och i fångutbytet i samband med Rysslands anfallskrig mot Ukraina.
110. Rådet beklagar djupt Turkiets mycket låga grad av anpassning till **EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik** och dess bristande anpassning till EU:s restriktiva åtgärder, som har antagits som svar på Rysslands anfallskrig mot Ukraina, och upprepar sin starka uppmaning till Turkiet att som en ytterst prioriterad fråga öka sin anpassning till ståndpunkterna och de restriktiva åtgärderna inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Turkiets utrikespolitik står fortfarande i strid med EU:s prioriteringar. Detta måste åtgärdas av de turkiska myndigheterna, bland annat inom ramen för dialogerna mellan EU och Turkiet om utrikespolitik och regionala frågor.
111. Rådet bekräftar förra årets slutsatser och noterar att Turkiets anslutningsförhandlingar i praktiken har avstannat och att man inte kan överväga att öppna eller avsluta några ytterligare kapitel.

UKRAINA

112. Rådet upprepar sitt kraftfulla **fördömande av Rysslands anfallskrig** mot Ukraina, som utgör en uppenbar kränkning av FN-stadgan, och bekräftar sitt fortsatta stöd för Ukrainas oberoende, suveränitet och territoriella integritet inom landets internationellt erkända gränser och dess naturliga rätt till självförsvar. Rådet bekräftar EU:s engagemang för en heltäckande, rättvis och varaktig fred som bygger på principerna i FN-stadgan och internationell rätt, i linje med de centrala principerna och målen i Ukrainas fredsformel, och där det inte kan tas några initiativ om Ukraina utan Ukrainas medverkan, och bekräftar också EU:s orubbliga åtagande att ge Ukraina och dess befolkning fortsatt stöd så länge som det behövs och så intensivt som krävs, även i linje med de gemensamma säkerhetsåtagandena mellan EU och Ukraina som undertecknades i juni 2024.

113. Rådet bekräftar EU:s orubbliga stöd för Ukraina och dess väg mot EU-anslutning och lovordar Ukrainas engagemang för EU-reformprocessen. Rådet välkomnar det formella **inledandet av anslutningsförhandlingarna** med Ukraina i juni 2024 och de avsevärda reformframsteg som har gjorts under det gångna året trots de exceptionella utmaningar som har orsakats av Rysslands anfallskrig. Rådet välkomnar att genomgången av regelverket går framåt enligt plan och ser fram emot dess slutförande och nästa steg i Ukrainas anslutningsprocess genom att kluster öppnas, till att börja med klustret för grundläggande principer så snart som möjligt, när villkoren har uppfyllts. Rådet står fast vid sitt åtagande att stödja Ukrainas humanitära behov samt återställande, återhämtning och återuppbyggnad och välkomnar överensstämmelsen mellan kommissionens rekommendationer i dess Ukrainarapport och Ukrainaplanen.
114. Rådet noterar med tillfredsställelse de framsteg som har nåtts när det gäller de viktiga **reformerna av rättsstaten, rättsväsendet och den offentliga förvaltningen**, som fortfarande är avgörande för stärkandet av Ukrainas motståndskraft och för ytterligare framsteg i utvidgningsprocessen. Rådet välkomnar den pågående processen där de rättsliga styrande organen förnyas, särskilt Högsta rättskipningsrådet och Ukrainas högsta kvalifikationskommission för domare, samt författningsdomstolen. Genomförandet av transparenta och meritbaserade urvalsförfaranden är fortfarande viktigt och bör fortsätta. Rådet ser fram emot den fortsatta förnyelsen av rättsväsendet, särskilt Högsta domstolen. Rådet välkomnar också Ukrainas ratificering av Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen och uppmanar Ukraina att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa fullständig inhemsk anpassning.
115. Rådet välkomnar att den rättsliga och institutionella ramen för de **grundläggande rättigheterna** finns på plats och ser fram emot dess fortsatta genomförande och konsolidering. Rådet uppmanar Ukraina att fortsätta sina ansträngningar för att stärka yttrande- och mediefriheten i linje med kommissionens rekommendationer, trots de utmaningar som föreligger till följd av Rysslands anfallskrig, inbegripet att fortsätta sina ansträngningar för att upprätthålla och gradvis återställa ett transparent, pluralistiskt och oberoende medielandskap. Ansträngningarna för att motverka utländsk inblandning och informationsmanipulering måste vara i linje med internationella normer för yttrandefrihet.

116. Rådet noterar den ändrade lagstiftningen om skyddet av **rättigheter för personer som tillhör nationella minoriteter**. Genomförandet av denna lagstiftning och Ukrainas åtaganden bör fortsätta, i linje med EU:s förhandlingsram.
117. Rådet välkomnar Ukrainas framsteg med att säkerställa att institutionerna för **korruptionsbekämpning** fungerar på ett oberoende och effektivt sätt. Rådet uppmanar Ukraina att fortsätta att ta itu med de återstående utmaningarna – begränsningar i straffprocesslagstiftningen, personalbegränsningar och resultaten i fall av korruption på hög nivå – och att ytterligare stärka sin institutionella ram för korruptionsbekämpning. Dessutom uppmanar rådet Ukraina att ytterligare stärka sina finansiella utredningar och åtgärder för bekämpning av penningtvätt.
118. När det gäller de ekonomiska kriterierna är rådet medvetet om de exceptionella svårigheterna för Ukraina att under rådande omständigheter bedriva penningpolitik och övergripande **ekonomisk** styrning och noterar i detta avseende med tillfredsställelse att Ukraina har gjort vissa framsteg med att upprätta en fungerande marknadsekonomi.
119. Rådet lovordar Ukrainas ansträngningar för att öka **energitryggheten** och försörjningsoberoendet i ett sammanhang som kännetecknas av Rysslands ihållande attacker mot Ukrainas energiinfrastruktur och civila infrastruktur. EU står redo att fortsätta att ge stöd för att skyndsamt öka Ukrainas energitrygghet och stärka motståndskraften i Ukrainas energisystem och ge stöd till återuppbyggnaden av Ukrainas energiinfrastruktur.
120. Rådet står fast vid sitt åtagande att ytterligare fördjupa **EU:s sektorssamarbete** med Ukraina och dess integration i EU:s inre marknad, på grundval av ett förbättrat genomförande av associeringsavtalet mellan EU och Ukraina, inbegripet det djupgående och omfattande frihandelsområdet.
121. Rådet välkomnar Ukrainas strategiska engagemang vad gäller vägen mot EU och dess höga grad av anpassning till ståndpunkterna och de restriktiva åtgärderna inom ramen för **EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik**. Det uppmanar Ukraina att fortsätta på sin positiva bana mot en fullständig anpassning, bland annat i linje med principerna om alla staters suveränitet och territoriella integritet.

MOLDAVIEN

122. Rådet bekräftar EU:s orubbliga stöd för Moldavien och dess väg mot EU-anslutning och lovordar Moldaviens engagemang för EU-reformprocessen. Rådet välkomnar det formella inledandet av anslutningsförhandlingarna med Moldavien i juni 2024 och de avsevärda reformframsteg som har gjorts under det gångna året trots de betydande utmaningarna till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och hybridattackerna mot Moldavien självt. Rådet välkomnar att genomgången av regelverket går framåt enligt plan och ser fram emot dess slutförande och nästa steg i Moldaviens anslutningsprocess genom att kluster öppnas, till att börja med klustret för grundläggande principer så snart som möjligt, när villkoren har uppfyllts.
123. När det gäller de **grundläggande principerna** understryker rådet vikten av fortsatta reformframsteg, särskilt när det gäller rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna, inbegripet rättigheterna för personer som tillhör minoriteter.
124. Genom att bygga vidare på de betydande framsteg som har gjorts bör Moldavien fortsätta med sin övergripande **reform av rättsväsendet**, inbegripet granskningsprocessen, samt föra **kampen mot korruption** framåt, med fokus på att stärka berörda institutioner och uppnå ytterligare solida resultat när det gäller utredningar och fällande domar, inbegripet i fall av korruption på hög nivå. Rådet välkomnar Moldaviens systematiska strategi för avoligarkisering och uppmuntrar till ett fortsatt genomförande av handlingsplanen för detta.
125. Rådet noterar OSSE:s/ODIHR:s preliminära slutsatser, som visar att president**valet** och **folkomröstningen om EU-medlemskap** den 20 oktober var lugna och sköttes väl, trots Rysslands ihållande försök att använda utländsk informationsmanipulering och inblandning för att undergräva de demokratiska processerna, även genom användning av lokala proxyaktörer. Rådet välkomnar resultatet av folkomröstningen, som bekräftar Moldaviens engagemang för sin framtid med EU.

126. Rådet lovordar Moldaviens motståndskraft mot Rysslands aldrig tidigare skådade **hybridattacker** och bekräftar EU:s fortsatta stöd, bland annat genom EU:s partnerskapsuppdrag i Moldavien. Att motverka extern illasinnad inblandning, att ta itu med den desinformation som påverkar medborgarna och att främja valdeltagandet är särskilt viktigt med tanke på det kommande parlamentsvalet 2025. Ansträngningarna för att motverka utländsk inblandning och informationsmanipulering måste vara i linje med internationella normer för yttrandefrihet.
127. Rådet välkomnar Moldaviens stadiga framsteg med att förbättra sin **energitrygghet** och sitt försörjningsoberoende. EU står redo att fortsätta att ge stöd till denna sektor. Moldavien måste ytterligare påskynda infrastrukturprojekt som rör elsammanlänknings i syfte att minska strukturella sårbarheter.
128. När det gäller de **ekonomiska kriterierna** framhåller rådet vikten av att fortsätta med omdanande **ekonomiska reformer**, sektorssamarbete och ytterligare integration i EU:s inre marknad på grundval av ett förbättrat genomförande av associeringsavtalet mellan EU och Moldavien, inbegripet det djupgående och omfattande frihandelsområdet. Rådet välkomnar kommissionens meddelande om en ny tillväxtplan för Moldavien, som syftar till att stödja Moldaviens socioekonomiska och grundläggande reformer och förbättra tillträdet till EU:s inre marknad.
129. Rådet noterar med tillfredsställelse Moldaviens fortsatta ansträngningar för att stärka sin ram för **offentlig förvaltning** och förvaltning av offentliga finanser. Den administrativa och institutionella kapaciteten måste stärkas på alla nivåer. Det systematiska samarbetet med det civila samhället om reformer bör fortsätta.
130. Rådet bekräftar sitt åtagande att stödja Moldaviens suveränitet och territoriella integritet inom ramen för dess internationellt erkända gränser.

131. Rådet lovordar med kraft Moldavien för dess konsekventa samarbete i utrikespolitiska frågor och dess orubbliga ansträngningar för en fullständig anpassning till **EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik**, även i fråga om EU:s restriktiva åtgärder, vilket sänder en stark signal om Moldaviens strategiska engagemang vad gäller vägen mot EU. Rådet lovordar också det viktiga samarbetet för att förhindra kringgående av sanktionerna mot Ryssland och Belarus och välkomnar Moldaviens fortsatta aktiva deltagande i EU-uppdrag och EU-insatser inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Det uppmanar Moldavien att fortsätta sin positiva anpassningstrend, bland annat i linje med principerna om alla staters suveränitet och territoriella integritet. Rådet välkomnar säkerhets- och försvarspartnerskapet mellan EU och Moldavien, som banar väg för ökat samarbete på viktiga områden.

GEORGIEN

132. Mot bakgrund av Europeiska rådets slutsatser nyligen bekräftar rådet unionens beredvillighet att stödja det georgiska folket på dess väg mot Europa. Samtidigt upprepar det EU:s djupa oro över den georgiska regeringens handlande, inbegripet antagandet av lagen om insyn i utländsk påverkan och annan lagstiftning, som strider mot de värden och principer som EU bygger på och som innebär en tillbakagång i förhållande till de åtgärder som anges i kommissionens rekommendation om status som kandidatland. Rådet erinrar om att Europeiska rådet i juni och oktober 2024 noterade att detta agerande äventyrar Georgiens väg mot Europa och gör att anslutningsprocessen i praktiken avstannar. Rådet beklagar den georgiska regeringens beslut nyligen om att avbryta landets EU-anslutningsprocess fram till 2028.

133. Rådet fördömer med kraft våldet mot fredliga demonstranter, medierepresentanter och politiker. De georgiska myndigheterna måste respektera rätten till mötes- och yttrandefrihet och avstå från att använda våld. Alla våldshandlingar måste utredas och de ansvariga ställas till svars.

134. Rådet uppmanar de georgiska myndigheterna att skyndsamt åter slå in på vägen mot EU och anta **demokratiska, omfattande och hållbara reformer** i linje med de grundläggande principerna för den europeiska integrationen. Rådet understryker vikten av att återgå till genomförandet av de nio steg som fastställdes i kommissionens meddelande om utvidgningen 2023.
135. Rådet är djupt oroad över tillbakagången i fråga om **demokrati, rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna**. Georgien måste garantera full respekt för de grundläggande rättigheterna, inbegripet yttrande- och mötesfriheten, samt mediernas frihet, oberoende och **mångfald samt hbt-personers rättigheter**.
136. Hoten mot, våldet mot och diskrimineringen av företrädare för det georgiska civilsamhället, politiska ledare, medborgaraktivister och journalister i Georgien måste upphöra. Rådet erinrar om att ett **fungerande civilsamhälle** är en avgörande del av varje demokratiskt system och uppmanar Georgien att säkerställa att dess dynamiska civilsamhälle kan fungera utan begränsningar och aktivt och på ett inkluderande och meningsfullt sätt delta i den politiska beslutsprocessen.
137. Rådet noterar med djup oro OSSE:s/ODIHR:s preliminära slutsatser, som visar att parlamentsvalet den 26 oktober kännetecknades av flera brister och ett spänt och synnerligen polariserat politiskt klimat. För att förbättra förutsättningarna för välfungerande demokratiska institutioner uppmanar rådet med kraft Georgien att utreda oriktigheterna i samband med valen och påståendena om sådana samt att ta itu med dessa och andra rekommendationer från OSSE/ODIHR och Europarådets organ. Rådet erinrar också om att en övergripande valreform är ett led i de nio stegen.
138. Rådet uppmanar de georgiska myndigheterna att vidta konkreta åtgärder för att övervinna den allt större **polariseringen** och avstå från åtgärder som ytterligare kan fördjupa de politiska spänningarna, såsom EU-fientlig retorik och desinformation.

139. Rådet beklagar tillbakagången i **rättsväsendets funktion** och institutionernas allt större brist på oberoende generellt. Det krävs fortfarande betydande ansträngningar för en omfattande reform av rättsväsendet, i linje med europeiska normer och rekommendationer från Venedigkommissionen. Lika viktigt är att det uppnås starka resultat i kampen mot korruption och organiserad brottslighet och genomförandet av avoligarkiseringsåtgärder.
140. När det gäller de **ekonomiska kriterierna** noterar rådet den måttliga beredskapen och de begränsade framstegen med utvecklingen av en fungerande marknadsekonomi. Rådet lovordar det fortsatta genomförandet av en sund finans- och penningpolitik och uppmanar Georgien att stärka centralbankens oberoende och genomföra andra nödvändiga strukturreformer.
141. Rådet uppmanar Georgien att skyndsamt uppfylla de återstående riktmärkena för **viseringsliberalisering**, bland annat genom att anpassa sig till EU:s viseringspolitik, ta itu med ogrundade asylansökningar och säkerställa efterlevnad av kraven på grundläggande rättigheter.
142. Rådet noterar Georgiens fortsatta genomförande av **associeringsavtalet** mellan EU och Georgien, inbegripet det djupgående och omfattande frihandelsområdet.
143. Rådet bekräftar EU:s stöd för Georgiens **suveränitet, oberoende och territoriella integritet** inom dess internationellt erkända gränser och understryker att EU står fast vid sitt starka engagemang för fredlig konfliktlösning och sin politik för icke-erkännande och engagemang, bland annat genom närvaron av EU:s övervakningsuppdrag i Georgien.
144. Rådet upprepar sin starka förväntan om att Georgien som en ytterst prioriterad fråga avsevärt ska intensifiera sina ansträngningar för en fullständig anpassning till ståndpunkterna och de restriktiva åtgärderna inom ramen för **EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik**, inbegripet dem mot Ryssland och Belarus, och i linje med principerna om alla staters suveränitet och territoriella integritet. Rådet uppmanar också de georgiska myndigheterna att avstå från handlingar och uttalanden mot EU:s ståndpunkter i utrikespolitiska frågor. Rådet uppmanar Georgien att fortsätta sitt samarbete för att förhindra kringgående av EU:s restriktiva åtgärder.